

BU ÜNİTEDE NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- 1- Felsefe Nedir?
- 2- Filozof Kimdir?
- 3- Felsefenin Ortaya Çıkışı
- 4- Felsefenin Konuları
- 5- Felsefe ve Hikmet İlişkisi
- 6- Felsefi Düşüncenin Özellikleri
- 7- Felsefenin Bireysel ve Toplumsal İşlevleri
- 8- Felsefe Yapmak Nedir?

FELSEFE NEDİR?

Felsefenin bilimler gibi kesin net bir tanımı yapılamaz. Felsefenin tanımı çağdan çağa, filozoftan filozofa değişik tanım ve anlamlar alır. Bunun nedenlerine bakalım.

Felsefe öznel olması.

Felsefe kanıtlanmış, olmuş, bitmiş bir bilgi yığını olmaması.

Felsefe temelinin bilgiye sahip olmaktan çok, onu aramak ve araştırmak olması.

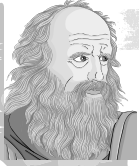
Felsefe konularının genellikle soyut ve metafizik nitelikte olması.

Felsefenin inceleme alanı geniş olması.

Felsefeyi tanımlamanın neden zor olduğunu anladığımızı göre bazı felsefe tanımlarını yakından inceleyelim.

Filozoflara Göre Felsefe Tanımları

Sokrates

"Felsefe, neleri bilmediğini bilmektir."

Platon

"Felsefe, doğruyu bulma yolunda, düşünsel bir çalışmadır."

Aristoteles

Felsefe, var olanın ilk temellerini ve ilkelerini araştırma bilimidir.

El Kindi

Felsefe, insanın kendisini tanımasıdır.

Thomas Hobbes

"Felsefe yapmak doğru düşünmektir."

Karl Marx

"Felsefe, dünyayı değiştirip yeni bir dünya kurmaktır."

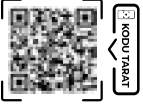
İ. Kant

Felsefe kendini akla dayanan nedenlerle geçerli kılmak ve haklı çıkarmak iddiasındaki zihinsel etkinliktir.

A. Camus

Felsefe, yaşamın anlamını bulma çabasıdır.

Çeşitli Felsefe Tanımları

FELSEFE

düşünme faaliyetidir.

FELSEFE

evreni bilme ve anlama çabasıdır.

FELSEFE

bir arayıştır, bitmeyen bir sorgulayıştır.

FELSEFE

herkesin kabullendiği şeylerin karşısında sorular sormaya devam etmektedir. Her şeyi olduğu gibi kabul etmemektedir.

FELSEFE

hayatın anlamı ve amacı üzerine düşünmek, sorgulamak ve araştırmaktır.

FELSEFE
Meraktır.

FELSEFE
Hayrettir.

FELSEFE
Şaşırmaaktır.

FELSEFE
"Neden"i ve
"niçini" sormaktır.

Felsefenin Kelime Kökenine Bakalım Şimdi

Philia
(Sevgi)

+

Sophia
(Bilgelik)

=

Philosophia
Bilgi ve Bilgelik
Sevgisi

Felsefe ne zaman ve nerede doğdu?
MÖ 6. yüzyılda Antik Yunan'da
(İyonya-Milet)

Felsefe kelimesini ilk kullanan kimdir?
Pythagoras (Pisagor)

Felsefenin kurucusu kimdir?
Thales

FİLOZOF KİMDİR?

BİLGELİĞİ SEVEN

BİLGİYİ SEVEN

**BİLGİYİ ARAYAN
KİŞİLERDİR.**

FİLOZOFLARIN ÖZELLİKLERİ

Bilgelige ulaşmak isteyen kimselerdir.

Şüpheli ve sorgulayıcı yapıya sahiptirler.

Bilinenle yetinmezler.

Ön yargısız ve hoşgörülüdürler.

Akil süzgecinden geçmeyen hiçbir görüşü kabul etmeyen, yeniliklere açık olan kişilerdir.

Filozoflar hem birbirlerinden hem de yaşadıkları çağdan etkilenir ve onları etkilerler.

Meraklıdırlar.

Düşünceleriyle toplumu aydınlatan, hakikati bulmaya çalışan ve bütün insanlığa seslenen kişilerdir.

Felsefenin Ortaya Çıkışı

Tarihsel olarak baktığımızda felsefenin ortaya çıkmasında birçok medeniyetin katkı yaptığını görüyoruz.

Felsefenin Ortaya Çıkışına Katkı Yapan Medeniyetler

• Mısır

• Mezopotamya

• Anadolu

• Hint

• Çin

Unutma?

Felsefenin antik Yunan'da doğduğu kabul edilir.

Felsefenin antik Yunan'da doğmasını sağlayan şey; akla dayalı sorulara akla dayalı cevaplar verilme arayışıdır. Artık gök gürültüsünün nedeni tanrının kızması olarak değil de bir doğa olayı olduğu şeklinde algılanmış. Akla ve gözleme dayalı açıklamalar yapılmıştır.

Felsefenin Antik Yunan'da Doğmasını Sağlayan Faktörler

Merak ve Hayret

Bilmek için Bilmek İsteği (Teori)

Özgür Düşünce Ortamı ve Hoşgörü

Kültürel Etkileşim ve Bilgi Birikimi

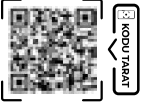
Ekonomik Rahatlık ve Boş Zaman

Felsefenin antik Yunan'da doğması bir rastlantı değil, tarihsel, ekonomik ve coğrafi konumunun getirdiği bir yaşam biçimi sonucudur.

Mitolojik Düşüncelerin Yetersizliği ve Akla Olan İnancın Artması

Felsefenin Konuları

Varlık	<ul style="list-style-type: none"> • İlk filozofların ele aldığı ilk felsefe konusudur. • Varlığın ana maddesi nedir? Varlık var mıdır? Yok mudur? • Ne tür varlıkları bilebiliriz? Varlık değişmekte midir? Durağan mıdır? • Var olmak nedir? Var oluşumuzun amacı nedir? gibi sorular sorar. 	Ontoloji (Varlık Felsefesi)
Bilgi	<ul style="list-style-type: none"> • Felsefenin en temel konusudur. • Mutlak doğru bilgiye ulaşmak mümkün müdür? Bilginin kaynağı nedir? Bilginin doğruluğu ölçütü nedir? biçimindeki soruları irdeler. • Bu konu içine bilim felsefesi de dâhildir. 	Epistemoloji (Bilgi Felsefesi)
Değer	<ul style="list-style-type: none"> • Değer felsefesi; ahlak, sanat, din ve siyaseti konu edinir. • Sanat konusunda güzel-çirkin gibi beğeniler konu edinilir. • Din, Tanrının var olup olmadığını, insanın evrendeki yerini konu edinir. Siyaset ise ideal bir yöntemin olup olamayacağı, egemenliğin ve iktidarın kaynağı gibi konuları ele alır. 	Aksiyooloji (Değer Felsefesi)

FELSEFE VE HİKMET İLİŞKİSİ

HİKMET

Bütün olan bitenlerin nedenlerini bilmektir. Kesinlik, olmuş bitmişlik vardır. Bilgiye sahiptir.

FELSEFE

Felsefe ise sorgulamadır. Bilgiye sahip olmak değil, ona ulaşma isteğidir. Kesinlik, olmuş bitmişlik yoktur. Karl Jaspers'in dediği gibi "felsefe yolda olmaktır."

1 Akla dayalı bir düşüncedir.

Rasyoneldir. Akıl ilkeleri ve akıl yürütme kurallarına uygundur.

2 Öznel bir düşüncedir.

Her filozof kendine özgü bir felsefe kurar. Kişiseldir.

3 Evrensel bir düşüncedir.

Felsefi sorunların bulunduğu çağı aşması ve herkesi kapsamasıdır.

4 Sorular cevaplardan daha önemlidir.

Felsefe soru ile başlar. Felsefede sorular değişmezken cevaplar değişir.

5 Tümeldir.

Geneli konu alır. Varlığı bütün olarak ele alır.

6 Çağın koşullarından etkilenir.

Dönemin özelliğine göre felsefi düşünceler ortaya çıkar.

7

Yığımlı olarak ilerler.

Yığımlı olma, felsefi düşüncenin birbirini etkilemesi ve bu etkileşimle ilerlemesidir. Bu ilerleme bilimdeki gibi niceliksel değil, konunun genişletilmesi ve konuda derinleşmedir.

8

Sistemlidir.

Sistemli bilgi, birbiriyle uyumlu, tutarlı ve bütüncül olan bilgidir. Her filozofun bir sistemi vardır ve bu sistemin içindeki bilgiler birbirleriyle ilişkilidir.

9

Tutarlıdır.

Bir felsefi düşüncenin kendi içinde çelişmemesi, zıtlık oluşturupmamasıdır.

10

Eleştirel ve Sorgulayıcı bir düşüncedir.

Sorgulama, bir amaca yönelik soruları sistemli bir şekilde sorarak anlamaya çalışma ve gerçeğe ulaşma çabasıdır.

Eleştirel olma; bir problem ele alınırken onu birtakım sınımalara tabi tutma, onu oluşturan bütünü parçalara ayırma, iyi ve kötü yanlarını ortaya koyarak değerlendirilmesidir.

Eleştirel Düşünce; akıl yürütme, analiz ve değerlendirme süreçleriyle inşa edilen düşünce biçimidir.

11

Kesinlik yoktur. Şüphesidir.

Olmuş bitmişlik yoktur. Felsefe sürekli bir arayıştır. Şüphe etme, düşünmektir. Zihni açık tutmanın, seçenekleri göz önünde bulundurmanın ve dogmatizmden kaçınmanın yoludur.

12

Refleksif bir düşüncedir.

Düşünme üzerine düşünmedir. Sahip olduğu bilgileri sorgulayan zihnin kendi kendisine dönmesidir. Daha açık bir ifade ile elde edilen bilginin üzerine tekrar düşünülmesi, eleştirilmesi ve değerlendirilmeye tabi tutulmasıdır.

13

Temellendirmeye dayalı bir düşüncedir.

İleri sürülen görüşlerin dayanakları ve gerekçeleriyle ortaya konulmasıdır.

14

Merak ve hayret etmeyi sağlar.

Dünyaya yeni bir gözle bakabilmenin ilk adımı hayret etmektir. Hayret eden insan merak eder ve araştırmaya başlar. Filozof her şeyi ilk defa görüyormuş gibi şaşırabilen insandır. Merak etmek sorgulamanın başlangıcıdır.

Felsefi Olmayan Düşünce Tarzları Hangileridir?

01

Sorgulamaya ve temellendirmeye dayanmayan düşünceler.

02

Doğru bilgiye veya doğru eyleme yönelmeyen anlık düşünceler.

03

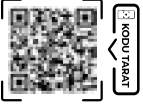
Günlük çıkarılara yönelik akıl yürütmeler.

04

Ani tepkiler, dürtüler ve güdülere dayalı çağrışımlar.

05

Basit kanaatler veya ön yargılar.

FELSEFENİN BİREYSEL VE TOPLUMSAL İŞLEVLERİ

Felsefenin Bireysel İşlevleri

- İnsanın kendini tanıyabilmesini ve kendi hayatına yön verebilmesini sağlar.
- İnsanın merakını ve anlama ihtiyacını giderir.
- İnsanın ön yargılardan uzak durabilmesini, farklı fikirlere açık olabilmesini ve yeni fikirler oluşturabilmesini sağlar.
- İnsanın özgürce ve doğru düşünmesini sağlar.
- İnsana başkalarının fikirlerine saygı duymasını ve onlara karşı hoşgörülü olmasını öğretir.
- İnsanın ilkeli bir hayat sürmesini sağlar.
- İnsanın olayları olduğu gibi kabul etmemesini sağlar.
- İnsanın olayları sorgulamasını ve akıl süzgecinden geçirmesini sağlar.
- İnsanın olayları çok yönlü düşünebilmesini sağlar.

“ Felsefe bize evrende düşünen, anlayan, sorgulayan, yorumlayan, bir varlık olmanın ayrıcalıklı onurunu hissettirir. ”

Felsefenin Toplumsal İşlevleri

- Ortak bir kültürün oluşmasına ve farklı toplulukların bir arada yaşamasına katkıda bulunur.
- Toplumsal grupların birbiri hakkındaki ön yargılarının giderilmesine yardımcı olur.
- Bilgi toplumunun oluşumuna katkıda bulunur.
- İnsanların kendini özgürce ifade edebileceği bir toplum oluşumuna katkıda bulunur.
- Bilimlere yol gösterir. Bilimlerin gelişmesinin dinamiğini oluşturur.
- Demokrasi bilincinin kazanılmasına katkıda bulunur.
- Toplumların geleceğinin planlanmasına yardımcı olur.
- Akla ve iradeye değer veren bir toplumsal yapının oluşmasını sağlar.

FELSEFE YAPMAK NEDİR?

FELSEFE NASIL YAPILIR?

FELSEFE YAPMAK

» İnsanın düşünme yolunu öğrenmesidir. İnsanın düşünce üretmesidir.

» Felsefedeki önermeleri sorgulamak, eleştirmek ve böylece aklın ışığında doğruları araştırmak, aklın ilkelerinden destek alarak düşündürmektir.

» Aklımızı kurcalayan her soruyu dile getirme cesareti göstermek, herkesçe doğal kabul edilen şeyleri gözden geçirmek ve onları problem edinmektir.

Felsefe tarihini bilmektir. Çünkü felsefenin ne olduğu en iyi filozofların düşüncelerinden öğrenilir. Felsefe yapmayı öğrenmek, felsefenin söz dağarcığına hâkim olmayı da gerektirir.

» **Felsefesiz yaşamak gözü kapalı yaşamaktır.**

Felsefe belirli insanlara özgü bir uğraş değildir. Aslında her insan felsefe yapar. Hiç felsefe yapmadığını iddia eden bir insan bile, eğer hazır yemek kültüründen, markaların ahlakın önüne geçmesinden, tüketim çılgınlığının bir yaşam biçimi olmasından, şeklin anlamın önüne geçmesinden yakınıyorsa bu da bir felsefedir.